

Василенко Олена Вікторівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх
справ

ПРОГРАМИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
НАУКОВИМИ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ
ПРАЦІВНИКАМИ

У сучасному світі однією з офіційних мов міжнародних організацій, мовою бізнесу і науки є англійська мова. Без знання цієї мови неможливе вивчення та обмін передовим досвідом у будь-якій сфері діяльності. Більше 80% сайтів в Інтернеті існують саме англійською мовою і спілкування людей з різних країн у всесвітній мережі відбувається саме цією мовою. Згідно з останніми дослідженнями, англійська мова (АМ) і надалі буде зміцнювати свої позиції в світі у найближчому майбутньому, залишаючись, перш за все, міжнародним засобом комунікації.

Тому, у відповідь на виклики_ посилення й активізації міжнародної співпраці України, 2016-й рік було оголошено Президентом країни «Роком англійської мови в Україні». У відповідному указі голови держави наголошується на важливій ролі англійської мови як мови міжнародного спілкування та необхідності всілякого сприяння її вивченню. Все це сприятиме

розширенню доступу громадян до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, які відкриває знання та використання англійської мови, та забезпеченню інтеграції України до європейського політичного, економічного і науково-освітнього простору. [2]

Відповідно, Кабінету Міністрів України було доручено «розробити і затвердити комплекс заходів на 2016 та наступні роки, спрямованих на активізацію вивчення громадянами англійської мови з метою створення для них можливостей її використання у сферах освіти, науки, культури, економіки та інших сферах, передбачивши здійснення в установленому порядку заходів». Цей комплекс заходів, серед іншого, передбачає «організацію на базі вищих навчальних закладів курсів із вивчення англійської мови студентами, аспірантами, докторантами, педагогічними і науково-педагогічними працівниками, іншими громадянами» [2]. Крім того, згідно Указу, планується удосконалення законодавства України у сфері освіти і науки щодо запровадження вимоги щодо англійської компетентності для присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань, а також зайняття посад педагогічними, науковими та науково-педагогічними працівниками у вищих навчальних закладах і наукових установах.

Таким чином, у зв'язку з інтеграцією України до спільного європейського освітнього простору науковці, викладачі ВНЗ та інший педагогічний персонал нашої країни потребують високого рівня володіння навичками іншомовного спілкування. Вони мають усвідомлювати необхідність взаєморозуміння та співробітництва у професійних питаннях з громадянами Європи і світу в цілому, важливість представляти свою державу перед світовим науковим співтовариством, що вимагає високого рівня знань з іноземної мови, формування у фахівців іншомовної комунікативної компетентності як складника професіоналізму.

Щоб бути активним учасником всіх глобалізаційних процесів і міжкультурної комунікації, сучасний педагог науковець чи повинен мати необхідні комунікативні

спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, бути спроможними при потребі оволодіти новітньою інформацією через іноземні джерела, вміти висвітлити результати своїх досліджень іноземною мовою, робити огляди наукової літератури, готувати публікації у зарубіжних виданнях.

Отже, все вищезазначене обумовлює нагальну необхідність запровадження курсів, як коротко-, так і довготермінових, з вивчення АМ для педагогічних, наукових та науково- педагогічних працівників та розробки навчальних програм відповідних курсів [1].

На наш погляд, розробляючи програми навчання англійської мови для викладачів ВНЗ і науковців, слід виходити з ідеї, що доцільною і методично виправданою є професійна та комунікативно-спрямована підготовка з АМ, що передбачає формування у слухачів здатності іншомовного спілкування в конкретних професійних, ділових, наукових сферах і ситуаціях. Основною метою навчання іноземної мови має бути розвиток у слухачів професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетентності, що передбачає формування та вдосконалення фонетичних, лексичних та граматичних компетенцій у межах науково-педагогічної тематики, а також формування таких мовленнєвих компетенцій, як аудіювання, читання, говоріння та письмо. Кінцева мета курсу навчання АМ науково-педагогічних працівників _ повинна відповідати уявленням викладачів і науковців про їхню професійну діяльність, стимулювати потребу у вивченні іноземної мови і сприяти усвідомленню необхідності вивчення іноземної мови як запоруки підвищення їх освітнього, культурного, професійного рівня, конкурентоспроможності та успішності у педагогічній і науковій сферах.

Даний курс має знайомити слухачів з новим мовним матеріалом на педагогічну тематику; ознайомити з сучасними англійськими текстами різних стилів, перш за все, науковим, допомогти оволодіти тематичним вокабуляром, вдосконалити

граматичні навички, розширити світогляд та оволодіти країнознавчим матеріалом.

Запропонований курс дозволяє слухачам ознайомитися із основними вимогами до написання наукових статей і анотацій англійською мовою, особливостями наукового стилю, використанням найбільш уживаних кліше тощо. Корисним для науково-педагогічних працівників було б сформувати або удосконалити свої знання та навички щодо ведення ділового листування, правил написання формальних листів для участі у міжнародному обміні передовим навчальним і дослідницьким досвідом. Для викладачів ВНЗ і науковців важливо також навчитися формулювати власну точку зору та відстоювати її, а також вести дискусії з закордонними колегами на професійні теми, обговорювати проблеми педагогічної та наукової діяльності.

Крім того, програми з вивчення АМ для педагогічних, наукових та науково-педагогічних працівників мають бути націлені на оволодіння слухачами розмовною англійською мовою, яка необхідна викладачам і науковцям для плідної участі у міжнародному співробітництві та наукових закордонних відрядженнях, і передбачати оволодіння мовою для використання у важливих побутових ситуаціях спілкування, таких як: знайомство, представлення, зустрічі, спілкування на вулиці, в готелі і кафе, у лікарня, ведення телефонних розмов тощо. У запровадженні такого курсу вивчення АМ були б зацікавлені професорсько-викладацький склад та наукові співробітники вищих навчальних закладів, що займаються науковою діяльністю, студенти, аспіранти та всі, зацікавлені покращенням свої навичок володіння АМ.

У навчанні доцільно використовувати автентичні матеріали, що включають зразки реально опублікованих статей, анотацій, а також діалоги, тексти, які допоможуть підготуватися до виступу на міжнародних конференціях, у підготовці наукових публікацій у закордонних виданнях, участі у відрядженні за кордон.

Список використаних джерел

1. Василенко О.В., Бабушко С.Р. Англійська мова для наукових і науково-педагогічних працівників. Навчальна програма. - К.: ППОД, 2016. - 14 с.

2. Указ президента України №641/2015 «Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні» [Електронний ресурс] - Режим доступу:

<<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/641/2015>> - Загол. з екрану. - Мова укр.